

Nr 134

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1962/63 till universitet och högskolor m. m.

(2:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t (bilaga 10, punkterna 16, 277, 319 och 320) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1962/63 beräkna

till Riksarkivet: Inredning och utrustning av nya lokaler ett reservationsanslag av 500 000 kr.;

till Inredning och utrustning av nya lokaler vid universitet, högskolor m. m. ett reservationsanslag av 15 000 000 kr.;

till Nybyggnad för riksarkivet ett investeringsanslag av 3 000 000 kr.;

till Byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala ett investeringsanslag av 5 333 000 kr.

Härjämte har Kungl. Maj:t i samma proposition (bilaga 10, punkterna 330 och 331) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1962/63 anvisa

till Byggnadsarbeten vid seminarierna för huslig utbildning ett investeringsanslag av 1 500 000 kr.;

till Byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m. ett investeringsanslag av 1 000 kr.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 91, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ekklesiastikärenden för den 2 mars 1962, föreslagit riksdagen att

I. beträffande inredning och utrustning av nya lokaler vid universitet, högskolor m. m.

a) medgiva, att inredning och utrustning för nya lokaler vid universitet, högskolor m. m. må beställas till ett sammanlagt värde av högst 18 000 000 kr., att gäldas tidigast under budgetåret 1963/64;

b) till Inredning och utrustning av nya lokaler vid universitet, högskolor m. m. för budgetåret 1962/63 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kr.;

c) medgiva, att vid utgången av budgetåret 1961/62 förefintliga behållningar på de i propositionen angivna tolv reservationsanslagen må överföras till anslaget Inredning och utrustning av nya lokaler vid universitet, högskolor m. m.

II. beträffande nybyggnad för riksarkivet m. m.

till Nybyggnad för riksarkivet för budgetåret 1962/63 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kr.;

III. beträffande byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala

till Byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala för budgetåret 1962/63 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 3 733 000 kr.;

IV. beträffande byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m.

bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i finansierings- och investeringsplanerna för investeringsanslaget Byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m. för budgetåret 1962/63, som föranledes av vad departementschefen förordat.

Utskottet kommer i tre olika avsnitt att behandla del I—III av propositionen nr 91, avseende frågor om inredning och utrustning av nya lokaler vid universitet, högskolor m. m., nybyggnad vid riksarkivet m. m. samt byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala. I ett fjärde avsnitt upptager utskottet till behandling dels punkten 331 i propositionen nr 1, bilaga 10, dels del IV av propositionen nr 91, vilka omfattar frågor rörande byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m. Slutligen behandlar utskottet i ett femte avsnitt punkten 330 i propositionen nr 1, bilaga 10, avseende byggnadsarbeten vid seminarierna för huslig utbildning.

För innehållet i propositionen nr 91 torde i huvudsak få hänvisas till propositionen.

1:o) **Inredning och utrustning av nya lokaler vid universitet, högskolor m. m.** För innevarande budgetår har under riksstatens åttonde huvudtitel uppförts elva särskilda reservationsanslag till inredning och utrustning av nya lokaler vid universiteten och vissa högskolor av tillhoppa 15 712 000 kr. Anslagen avser lokaler vid Uppsala universitet, Lunds universitet, Göteborgs universitet, Stockholms universitet, karolinska mediko-kirurgiska institutet, medicinska högskolan i Umeå, farmaceutiska institutet, tekniska högskolan i Stockholm, Chalmers tekniska högskola, tekniska högskolan i Lund och musikaliska akademien med musikhögskolan. Anslagen disponeras på sätt framgår av s. 797—801 i statsliggaren.

Flertalet av dessa reservationsanslag är uppdelade på särskilda anslagsposter (i princip en anslagspost för varje enskilt projekt). Föreskrifter har tillika meddelats, att envar av dessa anslagsposter skall ha karaktär av särskilt reservationsanslag. Enahanda föreskrifter har tidigare varje år meddelats. I sak innebär detta, att för varje inrednings- och utrustningsprojekt anvisats ett särskilt reservationsanslag.

De skilda anslagsposterna disponeras av olika myndigheter, såsom vederbörande universitet eller högskola, utrustningsnämnden för universitet och högskolor, byggnadsstyrelsen eller särskild kommitté.

I propositionen framlägges förslag om att de nuvarande elva reservationsanslagen till inredning och utrustning av nya lokaler vid universitet och vissa högskolor sammanslås till ett anslag och att detta för nästa budgetår uppföres med 15 miljoner kr. Vidare hemställs om bemyndigande att beställa inredning och utrustning till ett belopp av högst 18 miljoner kr. att gäldas tidigast under budgetåret 1963/64.

Chefen för ecklesiastikdepartementet har beträffande systemet för medelsanvisningen anfört bl. a. följande.

Det är av flera skäl, inte minst budgetmässiga, av vikt att en ytterligare ökning av behållningarna på de anslag det här gäller motverkas. Själva ackumuleringen av reservationer — vilka icke är att anse som fonderade medel utan närmast som utgiftsbemyndiganden — innebär i och för sig ingen olägenhet. En sedermera oväntat snabb medelsförbrukning, som just genom ökningen av reservationerna blir möjlig, kan däremot under vissa förhållanden från statsfinansiella synpunkter ha ogynnsamma effekter. Det anförda gäller självfallet främst budgeten i stort men bör också beaktas i fråga om enskilda anslag eller anslagsgrupper.

Både en förenkling och rationalisering av handläggningen samt en så god överensstämmelse som möjligt mellan medelsanvisning och medelsåtgång bör sålunda eftersträvas. Detta dubbla syfte bör i förevarande fall kunna främjas genom en förändring av anslagens nuvarande konstruktion. För att någon väsentlig fördel härvid skall kunna vinnas synes det lämpligast, att de nuvarande anslagen sammanföres till ett reservationsanslag. Detta anslag bör såvitt möjligt konstrueras efter principer liknande dem som nu gäller för anslaget till medicinska högskolan i Umeå och i nära överensstämmelse med den ordning som tillämpas i fråga om anslag på kapitalbudgeten till byggnadsverksamhet vid bl. a. universiteten. Av praktiska skäl bör anslaget delas upp på anslagsposter, nämligen en anslagspost för varje myndighet som kommer att disponera medel av här avsett slag. Därjämte bör finnas en anslagspost till Kungl. Maj:ts disposition. Med hänsyn till vad jag förut anfört om arten och omfattningen av utrustningsnämndens uppdrag bör den anslagspost, som enligt mitt förslag skall disponeras av nämnden, kunna utnyttjas för att — oavsett vid anslagsberäkningen förutsedd medelsförbrukning för olika ändamål — inom angivna totalkostnader täcka betalningsutfallet under budgetåret. De övriga anslagsposterna bör även i fortsättningen behålla karaktären av sedvanliga reservationsanslag.

Under hänvisning till vad jag nu anfört förordar jag, att systemet för medelsanvisning till inredning och utrustning av nya lokaler vid universitet, högskolor m. m. fr. o. m. den 1 juli 1962 lägges om enligt de riktlinjer jag här angivit.

För de institutioner, vilkas inredning och utrustning skall omhänderhas av andra än utrustningsnämnden, beräknar departementschefen med anledning av föreliggande förslag för nästa budgetår medel i enlighet med en sammanställning, som återfinnes på s. 35 och 36 i propositionen och till vilken torde få hänvisas. Det sammanlagda anslagsbeloppet har departementschefen beräknat till 2 831 000 kr. Vad beträffar utrustningsnämndens verksamhetsområde har departementschefen efter hörande av nämnden gjort upp en finansieringsplan, avseen-

de innevarande och nästkommande budgetår (s. 37 i prop.), samt en inrednings- och utrustningsplan såsom specifikation till finansieringsplanen (s. 38—40). Av finansieringsplanen framgår, att departementschefen för utrustningsnämndens del för nästa budgetår räknat med ett erforderligt anslagsbelopp av 12,2 miljoner kr. Det totala anslagsbehovet för nästa budgetår skulle därmed uppgå till 15 031 000 kr., vilket avrundats till 15 miljoner kr. I jämförelse med motsvarande anslag för innevarande budgetår innebär förslaget en minskning med 712 000 kr.

Utrustningsnämnden har för särskilt angivna företag gjort framställning om bemyndiganden att intill vissa högstbelopp utlägga beställningar, att gäldas tidigast budgetåret 1963/64. Den av departementschefen förordade konstruktionen av nämndens anslagspost innebär, att särskilda sådana bemyndiganden icke vidare erfordras. I stället bör, framhåller departementschefen, nämnden äga att, i princip för varje i planen upptaget projekt, i mån av behov utlägga beställningar intill högst det belopp, som angivits som kostnadsram för projektet med avdrag av högst det belopp, som angivits såsom kostnadsram för projektet brukade medlen. För nästa budgetår innebär detta, såsom framgår av inrednings- och utrustningsplanen, att riksdagens medgivande bör utverkas att enligt nu angiven regel beställa inredning och utrustning för nya lokaler vid universitet, högskolor m. m. till ett sammanlagt värde av (77 639 000 — 59 623 000 = 18 016 000 eller) i runt tal 18 000 000 kr., att gäldas tidigast under budgetåret 1963/64. Beställningar på grund av ett sådant bemyndigande torde bli aktuella endast för vissa större inrednings- och utrustningsprojekt.

Departementschefen förordar att vid utgången av innevarande budgetår förefintliga reservationer på de nuvarande elva anslagen till inredning och utrustning av nya lokaler, avseende Uppsala universitet, Lunds universitet, Göteborgs universitet, Stockholms universitet, karolinska mediko-kirurgiska institutet, medicinska högskolan i Umeå, farmaceutiska institutet, tekniska högskolan i Stockholm, Chalmers tekniska högskola, tekniska högskolan i Lund och musikaliska akademien med musikhögskolan (1961/62: VIII E 112—122) överföres till det förordade gemensamma reservationsanslaget, vilket bör benämnas Inredning och utrustning av nya lokaler vid universitet, högskolor m. m. Till detta anslag bör även överföras vid nyssnämnda tidpunkt förefintlig behållning på det äldre reservationsanslaget Tandläkarhögskolan i Malmö: Utrustning av vissa lokaler m. m. (1958/59: VIII E 48), vilket enligt beslut av Kungl. Maj:t må disponeras under innevarande budgetår.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag rörande inredning och utrustning av nya lokaler vid universitet, högskolor m. m. och har intet att erinra mot att den förordade inrednings- och utrustningsplanen, avseende anslagsposten till utrustningsnämnden för universitet och högskolor, godkännes.

Till vad departementschefen under förevarande rubrik i övrigt anfört och förordat kan utskottet giva sin anslutning.

Utskottet hemställer förty,

att riksdagen må

a) medgiva, att inredning och utrustning för nya lokaler vid universitet, högskolor m. m. må beställas till ett sammanlagt värde av högst 18 000 000 kr., att gäldas tidigast under budgetåret 1963/64;

b) till *Inredning och utrustning av nya lokaler vid universitet, högskolor m. m.* för budgetåret 1962/63 å driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kr.;

c) medgiva, att vid utgången av budgetåret 1961/62 förefintliga behållningar på de av departementschefen angivna tolv reservationsanslagen må överföras till anslaget *Inredning och utrustning av nya lokaler vid universitet, högskolor m. m.*

2:o) **Nybyggnad för riksarkivet m. m.** Såsom framgått av det föregående har, i avbidan på särskild proposition, i årets statsverksproposition beräknats ett investeringsanslag av 3 000 000 kr. till nybyggnad för riksarkivet.

Det av statsmakterna godtagna förslaget till *nybyggnad* för riksarkivet avser dels en bergrumsanläggning med arkivlokaler, fördelade på sex våningar, dels en administrationsbyggnad innehållande förutom kontorslokaler utrymmen för vetenskaplig verksamhet. Nybyggnaden avses skola uppföras på det s. k. Mariebergsområdet på Kungsholmens västra del. Den av statsmakterna godtagna kostnadsramen för nybyggnaden utgör 11 000 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1958, fördelade med ca 6 000 000 kr. på bergrumsanläggningen och med ca 5 000 000 kr. på administrationsbyggnaden.

Byggnadsstyrelsen har i skrivelser den 30 augusti 1961 och den 19 februari 1962 hemställt om medelsanvisning för ifrågavarande byggnadsföretag för nästa budgetår. Av sistnämnda skrivelse inhämtas bl. a. följande.

Med hänsyn till inträffad prisstegring under tiden den 1 juli 1958—den 1 juli 1961 kan kostnaden för bergrumsanläggningen beräknas till 6 700 000 kr. och kostnaden för administrationsbyggnaden till 5 600 000 kr. — alltså tillhoppa 12 300 000 kr. — enligt prisläget den 1 juli 1961.

1958 års beräkning grundade sig enbart på skissritningar i skala 1:200, ett underlag som enligt dåvarande praxis ansågs vara tillfyllest men som enligt nu gällande regler endast skulle resultera i en kostnadsuppskattning.

I samband med sprängningsarbetenas avslutande — således innan inklädnaden av bergrummet påbörjats — visade det sig, att man haft betydligt större kostnader för sprängningar och arbeten i samband därmed än man tidigare räknat med. Detta hade sin orsak i att berget visat sig vara behäftat med avsevärt större och mera ogynnsamt fördelade krosszoner än som förutsatts av den av byggnadsstyrelsen särskilt anlitate expertisen. Till följd av sprickbildningar och andra bristfälligheter hos berget erfordrades omfattande förstärkningsarbeten,

vilket medfört betydande merkostnader. Innan byggnadsarbetena igångsattes, beslöt byggnadsstyrelsen därför att göra en preliminär kostnadsutredning om de fortsatta arbetena. Denna resulterade i att även inbyggnaden i bergrummet och administrationsbyggnaden befanns ha ökat i kostnadshänseende.

Kostnaden uppskattas nu till 11 200 000 kr. för bergrumsanläggningen och 6 000 000 kr. för administrationsbyggnaden, vartill kommer kostnader på 300 000 kr. för anslutning till befintlig panncentral i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetshus vid Västerbroplan. Tillhoppa uppgår kostnaden sålunda till 17 500 000 kr. enligt prisläget 1 juli 1961. Underlaget för kostnadsuppgifterna är dels de verkliga kostnaderna för de utförda sprängnings- och bergförstärkningsarbetena, dels detaljkostnadsberäknade bygghandlingar för bergrumsinklädnaden, dels ock en uppskattning baserad på arkitekthuvudritningar i vad avser administrationsbyggnaden.

Departementschefen har beträffande kostnaderna för nybyggnaden anfört bl. a. följande.

Kostnadsökningen för ifrågavarande byggnadsföretag ter sig onekligen mycket stor. Vid beredningen av frågan har kunnat konstateras, att någon utökning av byggnadsprogrammet jämfört med det som låg till grund för riksdagens år 1958 fattade beslut icke ägt rum. Byggnadsstyrelsen har givit en utförlig redovisning av de i kostnadsökningen ingående posterna. Såsom styrelsen påpekat vilade de tidigare framlagda beräkningarna endast på skissritningar. De nu redovisade beräkningarna baseras däremot dels på verkliga kostnader för sprängnings- och bergförstärkningsarbetena, dels på bygghandlingar för bergrumsinklädnaden, dels slutligen på arkitekthuvudritningar för administrationsbyggnaden.

Styrelsen har — i det läge som uppstått genom den kraftiga kostnadsökningen — redovisat tre alternativ för en lösning av riksarkivets byggnadsfråga, av vilka styrelsen ansluter sig till det alternativ, som omfattar det beslutade programmet i dess helhet. Riksarkivet har förklarat sig kunna acceptera endast detta alternativ.

Vid prövning av de olika alternativen har jag kommit till den uppfattningen, att nybyggnaden bör omfatta det ursprungligen avsedda programmet. Härvid har jag bl. a. beaktat, att ett fullföljande av detta program kommer att innebära en mycket betydande lättnad i lokalhänseende för den centrala statsförvaltningen i Stockholm.

Vad gäller kostnaderna för riksarkivets nybyggnad finns det enligt min mening anledning räkna med att byggnadsstyrelsen i sitt fortsatta arbete skall kunna nedbringa dessa genom att bl. a. begränsa de arbeten, som hänför sig till skyddsanordningarna. Med hänsyn bl. a. härtill och till att kostnadsberäkningen i allt väsentligt vilar på ett tillförlitligt underlag förutsätter jag, att kostnadsramen för nybyggnaden under alla förhållanden icke skall överstiga 17,5 miljoner kr. enligt prisläget den 1 juli 1961.

I enlighet med byggnadsstyrelsens förslag bör medelsanvisningen till nybyggnad för riksarkivet för nästa budgetår beräknas till 3 000 000 kr.

På basis av medelsanvisningen till nybyggnaden har uppgjorts finansierings- och investeringsplaner, till vilka torde få hänvisas (s. 52 och 53).

För inredning och utrustning har departementschefen icke ansett sig böra beräkna medel för nästa budgetår, då hela anläggningen beräknas komma att tagas i bruk tidigast under år 1965.

Departementschefen, som finner det i hög grad angeläget, att det ständigt växande behovet av arkivutrymmen tillvaratages så effektivt som möjligt, har ansett sig böra i denna fråga godtaga den uppfattning som företrädes av utrustningsnämnden och förordar alltså, att bergrummen inredes i huvudsaklig överensstämmelse med nämndens förslag.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag rörande medelsanvisningen till nybyggnad för riksarkivet och har intet att erinra mot att de förordade finansierings- och investeringsplanerna godkännes. I detta sammanhang vill utskottet emellertid framhålla, att utskottet förväntar, att byggnadsstyrelsens kostnadsberäkningar utarbetas med sådan omsorg att kostnadsökningar av här ifrågavarande omfattning undvikes för framtiden.

Utskottet, som giver sin anslutning till vad departementschefen under förevarande rubrik i övrigt anfört, hemställer,

att riksdagen må till *Nybyggnad för riksarkivet* för budgetåret 1962/63 å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kr.

3:o) **Byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala.** Medelsanvisningen för byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala för nästa budgetår föreslås av departementschefen begränsas till 3 733 000 kr. I samråd med byggnadsstyrelsen har på basis härav uppgjorts finansierings- och investeringsplaner, vilka av departementschefen föreslås bli godkända. Beträffande dessa får utskottet hänvisa till förevarande proposition, s. 59—61. Av investeringsplanen framgår, att de aktuella byggnadsföretagen budgetåret 1962/63 är nybyggnaderna för övningslaboratorier för fysik och kemi samt för limnologiska institutionen m. m., tillbyggnad för institutionen för fysiologisk botanik samt om- och tillbyggnad för universitetsbiblioteket.

Riksdagen beslöt år 1959, att tillbyggnaden till universitetsbiblioteket skulle utföras med planerat fullträffsäkert skyddsrum. Kostnaderna för hela byggnadsföretaget uppskattades till 5 500 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1958. Merkostnaden för anordnande av det fullträffsäkra skyddsrummet beräknades uppgå till ca 300 000 kr. utöver kostnaderna för motsvarande förvaringsutrymmen i en normal källarvåning.

Vid den förnyade kostnadsuppskattning som byggnadsstyrelsen verkställt har kostnaden för förevarande byggnadsföretag stigit till 9 700 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961. Av kostnadsökningen faller 1 500 000 kr. på det fullträffsäkra skyddsrummet. Direkt samband med skyddsrummet har en tillkommande förbindelsegång, kostnadsuppskattad till 350 000 kr. En anledning till den mycket betydande kostnadsökningen för skyddsrummet är att det vid de närmare studierna av frågan visat sig byggnadstekniskt utomordentligt komplicerat att bygga ett skyddsrum av den storlek och karaktär det här gäller under nivån för grundmurarna till en så tung byggnad som universitetsbiblioteket utgör.

Sammanfattningsvis innebär departementschefens förslag beträffande universitetsbiblioteket, att byggnadsstyrelsen närmare bör utreda frågan om anordnande av ett fullträffsäkert skyddsrum med en kapacitet av ca 8 600 hyllmeter — mot tidigare avsedda 15 500 hyllmeter — i omedelbar anslutning till men ej under universitetsbibliotekets byggnad.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag under förevarande rubrik och har icke något att erinra mot vad departementschefen förordat med avseende på finansierings- och investeringsplanerna för här ifrågavarande byggnadsarbeten.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala* för budgetåret 1962/63 å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 3 733 000 kr.

4:o) **Byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m.** Såsom framgått av det föregående har Kungl. Maj:t dels i propositionen nr 1 (bilaga 10, punkt 331) föreslagit riksdagen att till Byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m. under statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 kr., dels ock i propositionen nr 91 (avsnitt IV. Byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m.) föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i finansierings- och investeringsplanerna för sagda investeringsanslag för budgetåret 1962/63, som föranledes av vad departementschefen under detta avsnitt av propositionen anfört.

Av statsverkspropositionen inhämtas bl. a. följande.

I riksstaten har för innevarande budgetår upptagits dels ett investeringsanslag till byggnadsarbeten vid statens blindskolor m. m., dels ett investeringsanslag till byggnadsarbeten vid statens dövskolor m. m.

Kungl. Maj:ts förslag innebär upptagande av ett nytt investeringsanslag på riksstaten med rubriken Byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m. i stället för nyssnämnda två anslag. Medelsanvisningen under detta nya anslag föreslås av departementschefen begränsas till ett formellt belopp av 1 000 kr. Efter byggnadsstyrelsens hörande har på basis härav uppgjorts finansierings- och investeringsplaner för budgetåren 1961/62 och 1962/63, vilka av departementschefen föreslås bli godkända. Beträffande dessa finansierings- och investeringsplaner får utskottet hänvisa till propositionen nr 1, bilaga 10, s. 634 samt 636 och 637.

De tillgängliga medlen för byggnadsarbeten vid blind- och dövskolorna för nämnda båda budgetår beräknas till 6 942 000 kr., varav 4 702 000 kr. beräknas bli förbrukade under innevarande budgetår och 1 674 000 kr. under nästa budgetår. Medelsreservationen per den 30 juni 1963 beräknas till 566 000 kr.

De för nästa budgetår aktuella byggnadsföretagen är ny- och ombyggnader för dövskolorna i Vänersborg, byggnadsarbeten vid specialskolan för tal- och hörselskadade i Örebro, simhalls- och gymnastiksalsbyggnad vid blindinstitutet å Tomtebodas samt byggnadsarbeten för förskolan i Boden för döva barn.

I skrivelse den 7 december 1961 har byggnadsstyrelsen hemställt, att för nästa budgetår måtte anvisas 150 000 kr. för uppförande av en paviljongbyggnad vid vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte. Styrelsen framhåller bl. a. att medicinalstyrelsen och skolöverstyrelsen ansett det uteslutet att under tiden fram till dess det nya skolhemmet beräknas vara färdigt driva det nuvarande skolhemmet i Lund med nuvarande överbeläggning. Byggnadsstyrelsen föreslår därför, att en friliggande demonterbar enplanspaviljong av trä med 12 platser uppföres för en preliminärt uppskattad kostnad av 150 000 kr. Denna byggnad skulle kunna tagas i bruk hösten 1962.

Departementschefen har med anledning därav framhållit, att han bl. a. med hänsyn till att utredningar pågick rörande dels möjligheten att genom förhyrningar bereda ökade utrymmen för skolhemmet i Lund, dels möjligheten till vissa ändringsarbeten inom de nuvarande byggnaderna icke ansåg sig i nämnda sammanhang böra beräkna medel för ifrågavarande paviljongbyggnad.

Av propositionen nr 91 framgår, dels att möjlighet saknas att genom förhyrning av landstinget anskaffa lokaler för att möjliggöra ökad intagning vid skolhemmet, dels att rektor i skrivelse den 7 februari 1962 upplyst, att skolhemmet och övriga avdelningar vid vårdanstalten är fullbelagda och att behov föreligger att fr. o. m. höstterminen 1962 taga emot ytterligare ca 13 barn för undervisning eller vård vid anstalten.

Departementschefen har med anledning härav anfört följande.

Med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst anser jag mig nu böra tillstyrka att den av byggnadsstyrelsen föreslagna paviljongbyggnaden uppföres inom en kostnadsram av 150 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961. Jag räknar med att byggnaden skall kunna tagas i bruk fr. o. m. höstterminen 1962. Vad gäller bestridandet av kostnaderna för byggnaden vill jag erinra om att i årets statsverksproposition (bilagan 10) under förevarande investeringsanslag (s. 634) räknats med en medelsreservation vid utgången av budgetåret 1962/63 av 566 000 kr. De för paviljongbyggnaden erforderliga medlen kan sålunda rymmas inom de för budgetåret 1962/63 disponibla anslagsmedlen. I den under förevarande anslag redovisade finansieringsplanen torde få vidtagas den ändringen, att medelsförbrukningen för budgetåret 1962/63 beräknas till 1 824 000 kr. i stället för angivna 1 674 000 kr. samt att medelsreservationen per den 30 juni 1963 beräknas till 416 000 kr. i stället för angivna 566 000 kr. I den under anslaget redovisade investeringsplanen torde få vidtagas den ändringen, att ett särskilt byggnadsföretag, »Paviljongbyggnad för vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte» införes i planen med en kostnadsram av 150 000 kr. enligt prisläget 1 juli 1961 samt en beräknad medelsförbrukning budgetåret 1962/63 av likaledes 150 000 kr.

Till följd av vad jag nu förordat kan vissa kostnader beräknas uppkomma för inredning och utrustning av paviljongbyggnaden samt för utökning av vårdpersonalen vid anstalten med hänsyn till den avsedda ökade intagningen av barn fr. o. m. nästa budgetår. Dessa kostnader torde, i den mån så befinnes erforderligt, få täckas genom överskridande av de avlönings- och omkostnadsanslag, som riksdagen kan komma att anvisa för statens blindskolor m. m. för nästa budgetår.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och har icke något att erinra mot vad departementschefen förordat med avseende på finansierings- och investeringsplaner för ifrågavarande byggnadsarbeten.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) till *Byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m.* för budgetåret 1962/63 å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 1 000 kr.;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i finansierings- och investeringsplanerna för investeringsanslaget *Byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m.* för budgetåret 1962/63, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 2 mars 1962 anförde.

5:o) **Byggnadsarbeten vid seminarierna för huslig utbildning.** Såsom inledningsvis redovisats har Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 (bilaga 10, punkt 330) föreslagit riksdagen att till *Byggnadsarbeten vid seminarierna för huslig utbildning* för budgetåret 1962/63 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 1 500 000 kr.

1960 års riksdag beslöt en omorganisation av lärarutbildningen på det husliga området på grundval av förslag i propositionen 1960: 95. Denna omorganisation, som trädde i kraft fr. o. m. budgetåret 1961/62, innebar, att lärarutbildningsverksamheten koncentrerades till fyra statliga seminarier för huslig utbildning, förlagda till Göteborg, Stockholm, Umeå och Uppsala. I propositionen uttalades, att behovet av nya lokaler var trängande på flertalet av seminarieorterna. För Göteborgs-seminariets del bedömdes läget vara sådant, att byggnadsfrågan omedelbart borde lösas. Även för Uppsala-seminariet ansågs behov föreligga av nya och mer ändamålsenliga lokaler. Seminariets i Stockholm verksamhet var inrymd i förhyrda lokaler, vilket betraktades som ett provisorium. Lokalfrågan bedömdes som minst bekymmersam vid seminariet i Umeå.

För innevarande budgetår finns i riksstaten upptaget ett investeringsanslag av 575 000 kr. för förvärv av vissa fastigheter för seminariet för huslig utbild-

ning i Uppsala. Anslaget avser ersättning till Sällskapet Uppsala enskilda läroverk för den egendom, som enligt ett mellan staten och nämnda sällskap träffat avtal av sällskapet överlätits till staten i samband med att fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala ombildades till ett statligt seminarium för huslig utbildning.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att för nästa budgetår ett nytt investeringsanslag med rubriken Byggnadsarbeten vid seminarierna för huslig utbildning upptages på riksstaten i stället för nyssnämnda anslag. Medelsanvisningen under detta nya anslag föreslås av departementschefen begränsas till 1 500 000 kr., avsedd för nybyggnad för seminariet för huslig utbildning i Göteborg.

Efter hörande av byggnadsstyrelsen har på basis av denna medelsanvisning uppgjorts finansierings- och investeringsplaner, vilka av departementschefen föreslås bli godkända. Beträffande dessa får utskottet hänvisa till propositionen nr 1, bilaga 10, s. 628 och 629.

Departementschefen har i detta sammanhang anfört bl. a. följande.

Såsom jag tidigare denna dag vid anmälan av avlöningsanslaget till seminarier för huslig utbildning framhållit är för närvarande en prognos rörande det framtida lärarbehovet på det husliga området under utarbetande. Innan den totala erforderliga utbildningsvolymen klarlagts torde ställning icke böra tagas i byggnadsfrågorna i hela deras vidd beträffande seminarierna för huslig utbildning.

Såsom jag redan uttalade vid anmälan av frågan om omorganisationen av lärarutbildningen på det husliga området i propositionen 1960:95 (s. 87) var läget emellertid enligt min bedömning sådant, att byggnadsfrågan omedelbart måste lösas för Göteborgs-seminariets del. Kungl. Maj:t har den 15 december 1961 godkänt huvudhandlingar för fortsatt projektering t. o. m. färdigställandet av bygghandlingar för en nybyggnad för ifrågakvarande seminarium. Kostnadsramen för nybyggnaden beräknas av styrelsen i skrivelsen den 4 december 1961 till 7 200 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961. I detta sammanhang vill jag erinra om att i enlighet med byggnadsstyrelsens eget förslag de föreliggande ritningarna måste ytterligare bearbetas. Detta bör kunna resultera i vissa kostnadsbesparingar. Jag vill understryka angelägenheten av att alla ansträngningar göres i syfte att sänka kostnaderna. I avvaktan på byggnadsstyrelsens ytterligare utredningar i frågan torde emellertid den preliminärt beräknade kostnadsramen för ifrågakvarande nybyggnad — 7 200 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961 — böra godtagas.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt och har intet att erinra mot vad departementschefen förordat med avseende på föreliggande finansierings- och investeringsplaner.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om vad utskottet senast i sitt utlåtande nr 8 vid innevarande års riksdag vid behandlingen av avlöningsanslaget till seminarierna för huslig utbildning anfört rörande önskvärdheten av att innan beslut fattas om nybyggnad för Uppsala-seminariet och därmed utbildningsvolymen vid detta seminarium mera definitivt läses, frågan om inrättande av ett femte seminarium hunnit klarläggas.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,
att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid seminarierna för
huslig utbildning* för budgetåret 1962/63 å kapitalbudgeten
under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investerings-
anslag av 1 500 000 kr.

Stockholm den 18 maj 1962

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herr Einar Persson, fröken Andersson, herrar Birger Andersson, Ivar Johansson, Axel Johannes Andersson, Ragnar Bergh, Per Jacobsson, Rikard Svensson, Bengtson, fru Wallentheim, herrar Mårtensson, Bertil Petersson, Bengt Gustavsson, Källqvist och Manne Olsson; samt

från a n d r a kammaren: herrar Staxäng, Karlsson i Olofström, Almgren, fröken Elmén, herr Nilsson i Göingegården, fröken Olsson, herrar Arvidson, Lassinantti, Larsson i Hedenäset, Gustafsson i Uddevalla, Andersson i Knäred, Blomkvist, Berg och Nelander.